

ΕΚΤΟΣ ΣΧΕΔΙΟΥ ΔΟΜΗΣΗ: ΜΙΑ ΠΡΑΞΗ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ (Φεβρουάριος 2011)

Συγγραφέας: ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΠΛΗΘΑΡΑΣ

Μια καινούρια εποχή επρόκειτο να ξεκινήσει για την Ελλάδα. Η ανάπτυξη της υπαίθρου και η αναζωογόνηση των τοπικών οικονομιών ήταν ζήτημα χρόνου. Ένα νομοσχέδιο όμως που κάνει πιο στενά τα πλαίσια για την εκτός σχεδίου δόμηση στις περιοχές Natura καταδικάζει το μέλλον πολλών περιοχών της χώρας».

Δεν πρόκειται για πρωταπριλιάτικο διάλογο σε κακής ποιότητας θεατρική επιθεώρηση, αλλά για μερικές από τις κορώνες που ακούστηκαν στα πλαίσια του πρωτοφανούς σάλου που ξέσπασε με αφορμή την συζήτηση επί του νομοσχεδίου για την βιοποικιλότητα στις αρμόδιες επιτροπές της Βουλής. Βουλευτές της κυβερνώσας παράταξης εξερράγησαν για μια διάταξη του νομοσχεδίου που επί της ουσίας δεν καταργεί την εκτός σχεδίου δόμηση σε περιοχές Natura, απλά την κάνει ελάχιστα πιο δύσκολη. Βουλευτές από άλλα κόμματα, αριστερά και δεξιά της κυβέρνησης, σήκωσαν ένα ιδιάζον μπαϊράκι, απειλώντας θεούς ή δαίμονες, ανάλογα με τις ιδεολογικές τους τοποθετήσεις.

Έχουν πολλά ειπωθεί για το θέμα, για τον αναχρονιστικό «θεσμό» της εκτός σχεδίου δόμησης που άκριτα και άσκοπα έχει σπείρει θλιβερά κουφάρια από μπετόν σε όλη την ύπαιθρο, που έχει κατακερματίσει τον χώρο και έχει τινάξει στον αέρα κάθε προσπάθεια για ορθολογική πολεοδομική και χωροταξική σχεδίαση.

Αυτό, όμως, που κάνει εντύπωση είναι ότι η μεγάλη πλειονότητα των πολιτικών που αντιτίθεται στην αυστηροποίηση (προσοχή, όχι στην κατάργηση) της εκτός σχεδίου δόμησης στις περιοχές Natura (και μόνο) προτάσσουν την έννοια της ανάπτυξης, θεωρώντας εμμέσως πλην σαφώς πως αν περιοριστεί η ασυδοσία στο 5% της ελληνικής επικράτειας θα υποστεί ανείπωτο πλήγμα η αναπτυξιακή πορεία της χώρας. Τους κατανοώ! Δεν είναι εύκολο πράγμα να πείσεις έναν Έλληνα και δη πολιτικό της παλιάς σχολής πως η άναρχη και ασχεδίαστη «τσιμεντοποίηση» δεν είναι βιώσιμη ανάπτυξη, παρά μόνο όνειδος και συνάμα ψευδαίσθηση ευημερίας που

συντελεί στην μετάθεση στο διηνεκές της στροφής της χώρας σε ανταγωνιστικά προϊόντα και υπηρεσίες, εντός των οποίων το περιβάλλον αποκτά υπόσταση και θεωρείται προστιθέμενη αξία.

Προκαλεί επίσης εντύπωση πώς μέσα σε μια νύχτα ανακαλύφθηκε πως από αυτή την μεσοβέζικη ρύθμιση υποτίθεται ότι θα πληχθούν βαρύτατα 200.000 ιδιοκτήτες γης. Το νούμερο ουδέποτε δικαιολογήθηκε με αποδείξεις, αλλά έπαιξε τον απαραίτητο ρόλο άσκησης πίεσης σε μια Υπουργό που «επιχειρεί να πλήξει τα ιερά και όσια της αδόμητης δόμησης».

Όταν γράφονταν αυτές οι γραμμές δεν μπορούσα να γνωρίζω την τελική έκβαση της εκτός σχεδίου διεγκυστίνδας. Ήποψη μου είναι πως πρόκειται μόνο για μια πράξη ενός νέου είδους πολέμου που ξεκίνησε να νέμεται στην ελληνική επικράτεια. Είναι ο πόλεμος της business as usual ανάπτυξης κατά της βιώσιμης-πράσινης οικονομίας. Είναι ένας πόλεμος κατά του περιβάλλοντος με αφορμή και πρόσχημα την οικονομική δυστοκία της χώρας. Είναι ένας πόλεμος εκ του πονηρού, καθώς παράλληλα με την αμφισβήτηση βασικών και θεωρητικά αταλάντευτων κοινωνικών κεκτημένων (δεν αναφέρομαι στα κακώς κείμενα που σίγουρα υπάρχουν), επιχειρείται το «κούρεμα» των περιβαλλοντικών αρχών και νόμων.

«Ποιος νοιάζεται για τον πελεκάνο, όταν προέχει η ανάπτυξη;» είναι η κουτοπόνηρη μανιχαϊσκή επωδός ορισμένων εκλεκτών «αναπτυξιολάγων». Όταν όμως το ζήτημα φτάνει στην ανάγκη παροχής επιπρόσθετων στοιχείων που να συνηγορούν για το αληθές και βιώσιμο τέτοιων ισχυρισμών, τότε όλοι αυτοί «ποιούν τη νήσσα» επιχειρώντας να αντιστρέψουν το «βάρος της απόδειξης». Κοινώς, πετούν το μπαλάκι στην εξέδρα καλώντας όλους όσοι θεωρούν πως το περιβάλλον θα πρέπει επιτέλους να βρει την θέση που του αξίζει στο τρίπτυχο της βιώσιμης ανάπτυξης, ήτοι «περιβάλλον-κοινωνία-οικονομία», να αποδείξουν πως δεν είναι ελέφαντες. Δεν τους αδικώ! Τόσα χρόνια που καταστρέφονταν το ελληνικό περιβάλλον και κατακερματίζονταν π ύπαιθρος δεν φάνηκε ίχνος στιβαρής ανάπτυξης. Ελλείψει, επομένως, επιχειρημάτων -αλλά εν τη παρουσία πολλών «εξυηρητητών του πελατειακού συστήματος»- είναι αναγκασμένοι να καταφύγουν σε εύκολες καταστροφολογικές επινοήσεις, προχωρώντας σε συνεχείς (και παραπλανητικές) πλειοδοσίες κοινωνικής ευαισθησίας.

Η εκτός σχεδίου δόμηση είναι μια από τις πρώτες πράξεις στο έργο «πόλεμος παλιού και νέου: εκτός σχεδίου οικονομολαγνία ή ανάπτυξη με σεβασμό στο περιβάλλον και τον άνθρωπο». Θα ακολουθήσουν λίαν συντόμως και άλλες μάχες. Η διαχείριση των απορριμμάτων, η fast-track αδειοδότηση έργων και η αλλαγή της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, η ενεργειακή πορεία της χώρας και τα συμπαρομαρτούντα έργα σε νέες ενεργειακές υποδομές κοκ.

Για πολλά χρόνια, το περιβάλλον αντιμετωπίστηκε αδιάφορα από μεγάλη μερίδα των ελλήνων πολιτών και συσώρευσε αρκετούς εχθρούς. Συνεχώς, όμως, μεγαλώνει η περιβαλλοντική ευαισθησία και αυξάνεται ο αριθμός και η δυναμική όσων δεν μένουν μόνο στα λόγια, αλλά πασχίζουν με πράξεις «να σώσουν οτιδήποτε αν σώζεται» και να μετατρέψουν την περιβαλλοντική προστασία σε άρτιο πυλώνα μιας εξωστρεφούς-ανταγωνιστικής και βιώσιμης οικονομίας. Σε αντίθεση με τους πολέμιους του περιβάλλοντος ή/και τους περιβαλλοντικούς καιροσκόπους ή/και τους βραχυπρόθεσμα σκεπτόμενους, όσοι αγωνίζονται για την ανάδειξη και βιώσιμη εκμετάλλευση της περιβαλλοντικής αξίας της χώρας φαίνεται πως διαθέτουν όραμα για το μέλλον, ξεφεύγουν από συγκρουσιακά πολιτικά ψευτοδιλήμματα και αποδεικνύουν πως δεν μπορεί να σωθεί μια οικονομία αδιαφορώντας για τη σωτηρία του περιβάλλοντος και την απαίτηση των επόμενων γενεών να μην πληρώσουν αύριο τα λάθη του σήμερα. Δουλεύοντας μαζί με όλους τους πολίτες, ιδίως με αυτούς που δεν διαθέτουν κατάλληλη ενημέρωση ή παρασύρονται εύκολα από γοητευτικές, αν και δόλιες, σειρήνες, μπορούμε να τα καταφέρουμε. Αρκεί να μην παρασυρθούμε και εμείς σε ανέξοδες ρητορείες και αφοριστικές κορώνες. Δουλειά και επιμονή!

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στο ένθετο «Ο ΔΑΙΜΩΝ ΤΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΑΣ» της Εφημερίδας «ΑΥΓΗ», Φεβρουάριος 2011, σ. 6.